Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2223

[Total No. of Pages : 2

[5002] Ext. - 1

M.A. (Part - I) (External)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. 1

व्यावहारिक व उपयोजित मराठी

(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 100*

सूचना :- 1) *सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.*

2) *सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.*

प्रश्न 1) 'शुध्दलेखन' ही संकल्पना स्पष्ट करून त्याची आवश्यकता सांगा.

किंवा

खाली दिलेला उतारा शुध्दलेखन विषयक नियामांनुसार दुरूस्त करून लिहा.

'कालिदासाच्या ग्रंथात हीमालयाचे विस्तुत व सुक्ष्म वर्णन, येते हे सर्वाना माहित आहे. 'कुमारसंभवा' त हीमालयाच्या वर्णनानेच काव्याचा आरंभ झाला आहे; 'मेघदूतातील यक्षाचे नीवासस्थान अलका ही हीमालयावरच होती 'वीकृमोवशीया' त पुरूखस् व उर्वशी यांची प्रथम भेट. काश्मिरजवळ गंधमाधन पर्वतावर झाली व पूढे उर्वशीचा वि योग झाल्यावर राजा त्याच पर्वतावर भटकू लागला 'रघुवंशाच्या पहील्या स्वर्गात दीलिप वसीष्ठाश्रमास जातो तोही हिमालयावरच; 'शांकुतला' तील कणव व मारिच याचे याच पर्वतश्रेष्ठावर कविने वसवीले आहेत; यावरून हिमालयावर कालीदासाचे कीती प्रेम होते ते दिसून येईल.

प्रश्न 2) साहित्यसंस्थाचे वाङ्मयीन कार्य कोणते असते, ते स्पष्ट करा.

किंवा

मराठीतील महत्वाच्या वाङ्मयीन नियतकालिकांचा परिचय करून द्या.

P.T.O.

प्रश्न 3) मुलाखत म्हणजे काय? ते सांगून मुलाखतीचे विविध प्रकार कोणते ते सांगा.

किंवा

पत्रलेखनाचे विविध प्रकार सांगून, मागणीपत्राचा नमुना तयार करा.

प्रश्न 4) निवेदन म्हणजे काय ते सांगून, प्रभावी निवेदनाची गुणवैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

किंवा

खाली दिलेल्या हिंदी उताऱ्याचे मराठीत भाषांतर करा.

'पर्यावरण को भारतीय दृष्टि से समझने की कोशीश करें । इसके साथ हमारी हजारों वर्षो की मित्रता है जिसके अनुसार पर्यावरण का क्षेत्र कोरा प्राकृतिक पर्यावरण का क्षेत्र नहीं है । हमारे यहाँ प्रकृति का बहुत व्यापक अर्थ लिया गया है ।

संसार की कोई ऐसी चीज नहीं है, जो प्रकृति से अलग हो । तो हमारा घर और परिवार वह भी एक पर्यावरण है । पर्यावरण की हमारी शास्त्रीय परंपरा भी रही है कि प्रत्येक मनुष्य पर्यावरण में ही पैदा होता है, पर्यावरण में ही, वह जीता है, पर्यावरण में ही वह लीन हो जाता है । पर्यावरण की इतनी व्यापक परिभाषा है । अब पर्यावरण के स्तर देखिए । मनुष्य परिवार में पैदा होता है, परिवार में जीता है, परिवार में मरता है, या विलिन हो जाता है । आज उसे चुनौती नहीं दी जा सकती क्योंकी पर्यावरण बहुआयामी है ।

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टिपा लिहा.

अ) प्रकाशन व्यवसायाचे स्वरूप

ब) मुद्रितशोधनाच्या खुणा-चिन्हे

क) भाषांतराचे महत्व

ड) जनसंपर्क अधिकाऱ्याचे कार्य

⊖⊖⊖

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2224

[Total No. of Pages : 2

[5002] Ext. - 2

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. 2

मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (प्रारंभ ते 1818)

(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 100*

सूचना :-
1) *सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.*
2) *सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.*

प्रश्न 1) मराठी भाषेचा उगम व विकास यांचा सविस्तर आढावा घ्या.

किंवा

महानुभावीयांच्या पद्यग्रंथांचे स्वरूप व विशेष सविस्तर लिहा.

प्रश्न 2) संत ज्ञानदेवांच्या वाङ्मय निर्मितीमागील प्रेरणा व स्वरूप सांगा.

किंवा

संत कवयित्रींच्या अभंगांचे विशेष साधार लिहा.

प्रश्न 3) संत एकनाथांच्या वाङ्मयीन कार्याचा परिचय करून द्या.

किंवा

संत तुकारामांच्या अभंगवाङ्मयाची वैशिष्ट्ये सविस्तर लिहा.

P.T.O.

प्रश्न 4) पंडिती काव्याचे स्वरूप सांगून प्रमुख पंडित कवींच्या साहित्याचा आढावा घ्या.

किंवा

मराठी शाहिरी वाङ्मयाचे प्रकार सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) संत नामदेवांचे आत्मपर अभंग

ब) मुस्लिम कवींचे मराठी काव्य

क) समर्थ रामदास यांचा दासबोध

ड) मराठीतील बखरलेखन

⊖⊖⊖

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2225

[Total No. of Pages : 1

[5002]-Ext.-3
M. A. (Part - I)
MARATHI (मराठी)
अभ्यासपत्रिका क्र.-3
भाषाविज्ञान: वर्णनात्मक व सामाजिक
(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 100*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) भाषा म्हणजे काय? ते सांगुन भाषेचे स्वरूप व कार्य सविस्तर लिहा.

किंवा

भाषाविज्ञान आणि समाजशास्त्र या भाषाभ्यासाच्या कक्षेचा परिचय करून द्या.

प्रश्न 2) खंडयुक्त स्वनिम व खंडाधिष्ठित स्वनिम यांचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

वाक्यविन्यास ही संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) सामाजिक भाषाविज्ञानाच्या अभ्यासाचे महत्व विशद करा.

किंवा

भाषा आणि तिचा विविध क्षेत्रांमध्ये होणारा वापर सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) लिंगभेदामुळे भाषेमध्ये होणारे विविध बदल सविस्तर लिहा.

किंवा

पिजिन आणि क्रिऑल भाषांच्या निर्मितीचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोंहोवर टीपा लिहा.

अ) व्यावहारिक भाषा आणि साहित्याची भाषा

ब) रूपिमांचे प्रकार

क) भाषा आणि बोली

ड) प्रमाणभाषा आणि परभाषा

⊖⊖⊖

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2226

[Total No. of Pages : 10

[5002]Ext. - 4

M.A (Part - I)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. 4 (ऐच्छिक)

(2013 पॅटर्न)

खालील पाच अभ्यासपत्रिकांपैकी कोणतीही एक प्रश्नपत्रिका सोडवावी.

1) ग्रामीण साहित्य आणि दलित साहित्य

किंवा

2) मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमि 'प्रारंभ ते 1960)

किंवा

3) तौलनिक साहित्याभ्यास व भाषांतरमीमांसा

किंवा

4) वाङ्मयेतिहासलेखनविद्या

किंवा

5) अलंकार, छंद, आणि व्याकरण

---

1) ग्रामीण साहित्य आणि दलित साहित्य

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 100

सुचना:- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) ग्रामीण साहित्य प्रवाह निर्मितीमागील विविध कारणे विशद करा.

किंवा

'ग्रामीण साहित्य' ही संज्ञा स्पष्ट करून, ग्रामीण साहित्याचे वेगळेपण स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) ग्रामीण साहित्य आणि सामाजिक-सांस्कृतिक चळवळींचा परस्परसंबंध स्पष्ट करा.

किंवा

ग्रामीण साहित्याचे भाषिक वेगळेपण सोदाहरण सांगा.

प्रश्न 3) 'दलित साहित्य' ही संकल्पना स्पष्ट करून, दलित साहित्याच्या निर्मितीमागील प्रेरणांचा परामर्श घ्या.

किंवा

दलित साहित्यात सामाजिक बांधिलकी व विज्ञाननिष्ठा यांचे कसे दर्शन घडते ते सोदाहरण सांगा.

P.T.O.

प्रश्न 4) मराठी दलित आत्मचरित्र लेखनाचा आढावा घ्या.

किंवा

1960 नंतरच्या दलित साहित्य समीक्षेचा आढावा घ्या.

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

अ) गावगाड्याची जडणघडण

ब) ग्रामीण कथेची भाषाशैली

क) अण्णाभाऊ साठे यांचे कांदबरी लेखन

ड) आंबेडकरी जलसे

⊖⊖⊖

Total No. of Questions : 5]

P2226

[5002]Ext. - 4

M.A (Part - I)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. 4 (ऐच्छिक)

(2013 पॅटर्न)

2) मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमि ('प्रारंभ ते 1960)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 100

सुचना:- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) संस्कृती म्हणजे काय? ते सांगून संस्कृतीची विविध अंगे कोणती ते सांगा.

किंवा

यादवकालीन मराठी वाङ्मयाच्या प्रमुख प्रेरणा कोणत्या ते लिहा.

प्रश्न 2) विविध धर्मसंप्रदाय व मराठी वाङ्मय यांचा परस्परसंबंध स्पष्ट करा.

किंवा

मध्ययुगीन कालखंडातील वाङ्मय निर्मितीवर महाराष्ट्रातील राजवटींचा कसा प्रभाव पडला ते सांगा.

प्रश्न 3) अव्वल इंग्रजी कालखंडातील नियतकालिकातून तत्कालीन सामाजिक व सांस्कृतिक जीवनाचे प्रतिबिंब कसे पडले आहे ते स्पष्ट करा.

किंवा

महात्मा फुले यांच्या वैचारिक लेखनाचा साधार परामर्श घ्या.

प्रश्न 4) 1920 ते 1960 या कालखंडातील मराठी नाटकांच्या आधारे मराठी समाजाची अभिरूची विशद करा.

किंवा

1945 नंतरच्या नवकाव्य व नवकथा लेखनातील सांस्कृतिक पार्श्वभूमी सांगा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) महाराष्ट्र संस्कृती

ब) महानुभाव पंथाचे तत्त्वज्ञान

क) इंग्रजी सत्ता व सांस्कृतिक परिवर्तन

ड) अव्वल इंग्रजी कालखंडातील निबंधलेखन

⊖⊖⊖

Total No. of Questions : 5]

P2226

[5002]Ext. - 4

M.A (Part - I)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. 4 (ऐच्छिक)

(2013 पॅटर्न)

3) तौलनिक साहित्याभ्यास व भाषांतरमीमांसा

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 100

सुचना:- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) तौलनिक साहित्याभ्यासाची आवश्यकता सविस्तर लिहा.

किंवा

तौलनिक साहित्य ही संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) विश्व साहित्याची संकल्पना आणि स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

यशवंतराव चव्हाण यांच्या 'कृष्णाकाठ' या आत्मचरित्राची मध्यवर्ती कल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) भाषांतर म्हणजे काय? ते सांगून भाषांतराचे विविध प्रकार सविस्तर लिहा.

किंवा

अभिजात साहित्याचे भाषांतर करताना येणाऱ्या विविध अडचणी सविस्तर लिहा.

प्रश्न 4) 'घाशीराम कोतवाल' व 'हयवदन' या नाटकांची मध्यवर्ती कल्पना विशद करा.

किंवा

मराठी भाषेतून इतर भाषेत भाषांतरित झालेल्या कादंबरी व आत्मचरित्रांचा साधार परामर्श घ्या.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) तौलनिक साहित्याभ्यासाची प्रमुख तत्त्वे

ब) पी.व्ही. नरसिंहराव यांची राजकीय वाटचाल

क) अभिजात साहित्यकृतीचे विशेष

ड) भाषांतरातील आव्हाने

⊖⊖⊖

Total No. of Questions : 5]

P2226

[5002]Ext. - 4

M.A (Part - I)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. 4 (ऐच्छिक)

(2013 पॅटर्न)

4) वाङ्मयेतिहास लेखन विद्या

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 100

सुचना:– *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) 'वाङ्मयेतिहास' ही संकल्पना स्पष्ट करून 'ते एक नवे अभ्यासक्षेत्र आहे' कसे ते सांगा.

किंवा

इतिहासलेखन व वाङ्मयेतिहास यातील अनुबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) वाङ्मयेतिहासाच्या संकल्पनेचा उदय कसा झाला ते सांगून पाश्चात्य संकल्पना विचारांचा परामर्श घ्या.

किंवा

भारतीय विचारवंतांनी वाङ्मयेतिहासाच्या मांडलेल्या विविध संकल्पनांचा सविस्तर परिचय करून द्या.

प्रश्न 3) वाङ्मयेतिहासाचे स्वरूपावरून पडणारे विविध प्रकार कोणते ते सांगा.

किंवा

'वाङ्मयेतिहास' विचारातील काही महत्त्वाच्या नवसंकल्पनांचा परामर्श घ्या.

प्रश्न 4) मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयेतिहास लेखनातील समस्या व अडचणी कोणत्या? परामर्श घ्या.

किंवा

'मराठी वाङ्मयेतिहास' लेखनाचा सविस्तर आढावा घ्या.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) वाङ्मयेतिहास लेखनाची ध्येये

ब) बहुभाषिक राष्ट्र व वाङ्मयेतिहास

क) आधुनिक मराठी वाङ्मयेतिहास लेखन

ड) ल.रा.पांगारकर यांचे वाङ्मयेतिहास लेखन

⊖⊖⊖

Total No. of Questions : 5]

P2226

[5002]Ext. - 4

M.A (Part - I)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. 4 (ऐच्छिक)

(2013 पॅटर्न)

5) अलंकार, छंद आणि व्याकरण

वेळ : 3 तास] **[एकूण गुण : 100**

सुचना:– *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) अलंकारांच्या विविध व्याख्या सांगून अलंकारांचे स्वरूप व विशेष लिहा.

किंवा

अलंकार व छंदांची मराठीतील विकासात्मक वाटचाल स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) मराठीतील अलंकार व छंद यांचे प्रकार सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

व्याकरण म्हणजे काय? ते सांगून व्याकरणाची गरज, व्याप्ती व मर्यादा स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) पोवाडा आणि लावणी या पद्यप्रकारांचा थोडक्यात परिचय करून द्या.

किंवा

व्याकरण आणि भाषा यांचा परस्परसंबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) शब्दांच्या जाती किती व कोणत्या? ते सांगून त्यांचे सोदाहरण विवेचन करा.

किंवा

व्याकरणविषयक विविध मीमांसकांची मतमतांतरे सविस्तर लिहा.

प्रश्न 5) **कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.**

अ) **अलंकारांचे काव्यरचनेतील स्थान**

ब) **व्याकरणाचे महत्त्व**

क) **वचनविचार**

ड) **मराठीतील विभक्ती**

Total No. of Questions : 5] **SEAT No. :**

P2227 **[Total No. of Pages : 2**

[5002]Ext.-5

M.A. (Part II)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. 5 – प्रसार माध्यमे आणि साहित्य व्यवहार

(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास] *[एकुण गुण : 100*

सुचना:– *1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.*

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) भाषेचे स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये विशद करा.

किंवा

चित्रपटांचे आस्वादात्मक लेखन करताना कोणकोणत्या घटकांचा विचार करावा लागतो?

प्रश्न 2) लेखकाचा परिचय करून देताना कोणकोणत्या घटकांचा विचार करावा लागतो, ते सविस्तर लिहा.

किंवा

आकाशवाणीचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये विशद करा.

प्रश्न 3) प्रासंगिक कार्यक्रमांचे वृत्तसंकलन आणि त्याचे स्वरूप सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

मुद्रित माध्यमांसाठी करावयाच्या जाहिरात लेखनाचे विशेष स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 4) माध्यमांतराची संकल्पना स्पष्ट करून नाटक ते चित्रपट प्रवास कसा घडतो, ते सविस्तर लिहा.

किंवा

श्राव्य माध्यमांसाठी जाहिरात लेखन करताना कोणकोणते घटक विचारात घ्यावे लागतात, ते लिहा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) रिपोर्ताजचे स्वरूप

आ) आकाशवाणीवरील संवादाची भाषा

क) वृत्तमालिका

ड) पटकथा लेखन

⊖⊖⊖

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2228

[Total No. of Pages : 2

[5002]Ext.-6
M.A. (Part II)
MARATHI (मराठी)
अभ्यासपत्रिका क्र. 6
साहित्य-समीक्षा आणि संशोधन
(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 100*

सूचना :-
1) *सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.*
2) *सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.*

प्रश्न 1) समीक्षेतील आकलन व आस्वादाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

वाङ्मयीन मूल्ये व जीवन मूल्ये यांतील परस्पर संबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) मार्क्सवादी समीक्षेचे स्वरूप व वाटचाल विशद करा.

किंवा

नवसमीक्षेची वैशिष्ट्ये सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) संशोधनाची संकल्पना आणि स्वरूप याविषयीचा परामर्श घ्या.

किंवा

संशोधन प्रक्रियेतील विविध टप्पे कोणते ते लिहा.

P.T.O.

प्रश्न 4) संशोधनाच्या प्रेरणा व प्रयोजने यांचा परामर्श घ्या.

किंवा

साहित्य आणि समाज यांच्या अनुबंधाचे संशोधनातील स्थान स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) आदर्श समीक्षकाचे गुण

ब) संशोधनातील हस्तलिखितांचे महत्त्व

क) साहित्य आणि इतिहास

ड) भाषा विषयक संशोधन

⊖ ⊖ ⊖

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2229

[Total No. of Pages : 4

[5002]Ext. - 7

M.A (Part - II)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र.- 7

विशेष लेखकाचा अभ्यास (मध्ययुगीन/अर्वाचीन)

मध्ययुगीन : संत जनाबाई

(2013 पॅटर्न)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 100*

सूचना:- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) मध्ययुगीन कालखंडातील धार्मिक आणि सामाजिक वातावरणाचा आढावा घ्या.

किंवा

संत जनाबाईंचा आध्यात्मिक विकास कसकसा होत गेला ते स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) संत जनाबाईंची वाङ्मयीन जडणघडण ससंदर्भ स्पष्ट करा.

किंवा

संत जनाबाईंच्या जीवनचरित्राचा तिच्या अभंगाद्वारे परिचय करून द्या.

प्रश्न 3) संत जनाबाईंनी ‘द्रौपदी स्वयंवराची केलेली रचना ससंदर्भ स्पष्ट करा.

किंवा

भारूड आणि पाळणा या जनाबाईंच्या रचनांचा परिचय करून द्या.

प्रश्न 4) ‘‘संत जनाबाईचे आत्मपर अभंग हा तिच्या जीवनाचा आरसा आहे’’ कसे ते लिहा.

किंवा

संत जनाबाईंच्या अभंगामधून तिच्या मनाची आर्तता कशी प्रकट होते, ते सांगा.

P.T.O.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) वारकरी संप्रदायाची वाटचाल

ब) संत कवयित्री कान्होपात्रा

क) जनाबाईंच्या अभंगातील विठ्ठलमहात्म्य

ड) जनाबाईंची थालीपाकरचना

⊖⊖⊖

Total No. of Questions : 5]

P2229

[5002]Ext. - 7

M.A (Part - II)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. - 7

विशेष लेखकाचा अभ्यास (मध्ययुगीन/अर्वाचीन)

अर्वाचीन - यशवंतराव चव्हाण

(2013 पॅटर्न)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 100*

सूचना:- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) यशवंतराव चव्हाण यांचे जीवन चरित्र सविस्तर लिहा.

किंवा

यशवंतरावांची वाङ्मयीन जडण-घडण कशी झाली ते लिहा.

प्रश्न 2) यशवंतराव चव्हाण यांच्या भाषणातून स्पष्ट होणारी वैचारिक भूमिका स्पष्ट करा.

किंवा

यशवंतराव चव्हाण यांच्या पत्रसंग्रहाच्या आधारे त्यांचे ऋणानुबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) यशवंतराव चव्हाण यांचे महाराष्ट्राच्या जडणघडणीतील योगदान स्पष्ट करा.

किंवा

यशवंतराव चव्हाण यांच्या वाङ्मयाच्या आधारे त्यांच्या लेखन विशेषांचा परामर्श घ्या.

प्रश्न 4) यशवंतराव चव्हाण यांचे राजकीय क्षेत्रातील योगदान स्पष्ट करा.

किंवा

यशवंतरावांचे शैक्षणिक क्षेत्रातील योगदान स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) **कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.**

अ) कृष्णाकाठ

ब) यशवंतरावांचे त्रिभाषा सूत्र

क) यशवंतरावांच्या आईचे व्यक्तिचित्र

ड) यशवंतरावांचे सांस्कृतिक क्षेत्रातील योगदान

⊖⊖⊖

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2230

[Total No. of Pages : 10

[5002]Ext. - 8

M.A (Part - II)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. 8 (ऐच्छिक)

1) सौंदर्यशास्त्र

(2013 पॅटर्न)

खालील पाच अभ्यासपत्रिकांपैकी कोणतीही एक प्रश्नपत्रिका सोडवावी.

1) सौंदर्यशास्त्र

2) लोकसाहित्याची मूलतत्त्वे आणि मराठी लोकसाहित्य.

3) लेखनविद्या आणि निबंधलेखन

4) मराठीतील वैचारिक साहित्य आणि साहित्याचा सामाजिक - दृष्टीने अभ्यास.

5) साहित्य: सर्जन आणि उपयोजन.

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सुचना:- *1)* सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) सौंदर्यशास्त्राचा विज्ञान, मनोविज्ञान व तत्त्वज्ञानाशी असलेला अनुबंध स्पष्ट करा.

किंवा

''सौंदर्यभावना केवलस्वरूपी, परिस्थिती निरपेक्ष व हेतूशून्य असतात'' - या मर्ढेकरांच्या मताचे साधार विवेचन करा.

प्रश्न 2) सौंदर्य सिद्धांतांचा सर्वांगीणदृष्ट्या परिचय करून द्या.

किंवा

''कलाकृतीचे सौंदर्य तिच्या घाटात, आकारात असते'' या ॲरिस्टॉटलच्या मताची चिकित्सा करा.

P.T.O.

प्रश्न 3) सौंदर्यानुभवाचा व्यावहारिक आणि तात्त्विक अनुभवांशी असलेला संबंध स्पष्ट करा.

किंवा

सौंदर्यविषयक सुखवादाचा सिध्दांत स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) सौंदर्यानुभव व व्यावहारिक अनुभव यांच्यातील वेगळेपणाचा परिचय करून द्या.

किंवा

सौंदर्यानुभव म्हणजे काय ते सांगून बा.सी.मर्ढेकरांचे सौंदर्यानुभवाविषयीचे विचार स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) कांटचे सौंदर्यशास्त्र

ब) सौंदर्यानुभवातील तटस्थता

क) सौंदर्यशास्त्रातील द्विध्रुवात्मकतेची संकल्पना

ड) सौंदर्यविधान आणि मूल्यविज्ञान

Total No. of Questions : 5]

P2230

[5002]Ext. - 8

M.A (Part - II)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. 8 (ऐच्छिक)

2) लोकसाहित्याची मूलतत्त्वे आणि मराठी लोकसाहित्य.

(2013 पॅटर्न)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 100

सुचना:- *1)* सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) लोकसाहित्याचे सामाजिक, राष्ट्रीय व सांस्कृतिक जीवनाशी असलेले अनुबंध स्पष्ट करा.

किंवा

लोकसाहित्याच्या अभ्यासाची प्राचीन व आधुनिक भारतीय परंपरा विशद करा.

प्रश्न 2) लोकसाहित्य आणि संतसाहित्य यांतील अनुबंध स्पष्ट करा.

किंवा

लोकसाहित्याच्या सादरीकरणाचे प्रकारागणिक विशेष स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) लोकगीत व लौकिकगीत यांतील फरक सविस्तर लिहा.

किंवा

लोककथा म्हणजे काय ते सांगून लोककथेची ठळक वैशिष्ट्ये विशद करा.

प्रश्न 4) लोकनाट्याचे स्वरूप, परंपरा व विशेष सविस्तर लिहा.

किंवा

लोकसाहित्याच्या अभ्यासास साहाय्य करणाऱ्या संस्थांचा परिचय करून द्या.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) लोकसाहित्याची आस्वादकता

ब) लोकसाहित्य आणि मानववंशशास्त्र

क) लोकसाहित्याचे प्रयोजन

ड) लोकसाहित्यातील रूढी व परंपरा

⊖⊖⊖

Total No. of Questions : 5]

P2230

[5002]Ext. - 8

M.A (Part - II)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. 8 (ऐच्छिक)

3) लेखनविद्या व निबंधलेखन

(2013 पॅटर्न)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 100

सुचना:- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) ''‘संवाद’ प्रक्रिया विविध माध्यमांनुसार बदलते'' कशी ते लिहा.

किंवा

मानवी जीवनाचा भाषेवर होणारा परिणाम सोदाहरण लिहा.

प्रश्न 2) संवादविषयक सिद्धांताचा सविस्तर परिचय करून द्या.

किंवा

‘मराठी ही अभिजात भाषा होण्याच्या योग्यतेची आहे’ ह्या संदर्भातील विविध मतमतांतरांचा परामर्श घ्या.

प्रश्न 3) अर्थाचे स्वरूप सांगून संवादप्रक्रियेत अर्थनिश्चिती कशी केली जाते ते लिहा.

किंवा

जीवनाच्या विविध व्यवहारक्षेत्रातील भाषाव्यवहाराचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) निबंधलेखनाचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये विशद करा.

किंवा

''जनसंपर्कासाठी वेगळी भाषिक कौशल्ये असतात'' हे विधान स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) आधुनिक काळ आणि संवादमाध्यमातील परिवर्तने

ब) प्रशासकीय परिभाषा

क) मराठीच्या संवादक्षमतेची बलस्थाने

ड) निबंधलेखनातील तर्कशुध्दता

⊖⊖⊖

Total No. of Questions : 5]

P2230

[5002]Ext. - 8

M.A (Part - II)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. 8 (ऐच्छिक)

4) मराठीतील वैचारिक साहित्य आणि साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने अभ्यास

(2013 पॅटर्न)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 100

सुचना:- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) वैचारिक साहित्याचे वाङ्मयीन विशेष स्पष्ट करा.

किंवा

विष्णुशास्त्री चिपळूणकरांच्या निबंधमालेचे स्वरूप विशद करा.

प्रश्न 2) इ.स. 1875 ते 1920 या कालखंडातील वैचारिक साहित्याची वाटचाल थोडक्यात लिहा.

किंवा

वैचारिक साहित्यातील आशय व अभिव्यक्तीचे स्वरूप उलगडून दाखवा.

प्रश्न 3) साहित्याच्या सामाजिक अभ्यासाची आवश्यकता विशद करा.

किंवा

सामाजिक परिवर्तनाच्या प्रक्रियेत वैचारिक साहित्याचे योगदान स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) लेखक, वाचक आणि साहित्य यांचा परस्परसंबंध स्पष्ट करा.

किंवा

वैचारिक साहित्याने पुरोगामी चळवळींना दिलेल्या योगदानाची चर्चा करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) लोकहितवादींच्या शतपत्रातील विचार

ब) सत्यशोधक चळवळ

क) साहित्याची सामाजिक अभ्यासपध्दती

ड) सावरकरांचे विज्ञानवादी विचार

⊖⊖⊖

Total No. of Questions : 5]

P2230

[5002]Ext. - 8

M.A (Part - II)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. 8 (ऐच्छिक)

5) साहित्य : सर्जन व उपयोजन

(2013 पॅटर्न)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 100

सुचना:- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) साहित्याच्या सर्जनासंबंधीची तात्त्विक मीमांसा करा.

किंवा

साहित्यविषयक भारतीय व पाश्चात्य विचारवंतांच्या विचारातील साम्यभेद स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) कथा व कादंबरी या साहित्यप्रकारांचे विशेष लिहा.

किंवा

आधुनिक काळातील कवितांमधील सामाजिक जाणिवा उलगडून दाखवा.

प्रश्न 3) साहित्यनिर्मितीच्या मानसिक शक्तींचा परिचय करून द्या.

किंवा

साहित्यनिर्मिती आणि समाज यांचा अनुबंध उलगडून दाखवा.

प्रश्न 4) साहित्य सर्जनाच्या पक्रियेतील प्रसारमाध्यमांचे स्थान स्पष्ट करा.

किंवा

कादंबरी व नाटक या वाङ्मयप्रकारांची तुलना करा.

प्रश्न 5) **कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.**

अ) **साहित्यनिर्मिती व समकालीन परिस्थिती**

ब) **साहित्यनिर्मितीतील समस्या**

क) **भरतमुनींचा रससिध्दांत**

ड) **इंटरनेटवरील लेखनाची वैशिष्ट्ये**

⊖⊖⊖